

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes
küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-
sajtó” címére küldendők; (Iskolaköz 3. sz.)

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 kor.
Nyitlatter sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A szeplőtelen fogantatás hazánk multjában.

— (Történelmi értekezés.) —

I.

Sűrű sötét az ég; zug a szél; cikáznak a villámok; dörög az ég; szakad az eső. Így tart ez sokáig. Végre a természet lecsillapul; csendes lesz minden; a komor felhők lassankint eloszlanak; a csillagok ragyogni kezdenek; ismét kiderül a látóhatár; az éjnek homályából, míg sok ember édes álomban szendereg, kifejlődik a kellemes nyári reggel. Hasonlóképen történt a természetfölötti világban is Máriaanak szeplőtelen fogantatása, a nélkül, hogy a világ ezt az örvendetes eseményt csak sejtítette volna.

Emeld fel tehát fejedet buslakodó, de ezentul már boldog emberi nem! Ime, ki van választva az a csodálatos nő, akinek fogantatása pillanatában Ádám vetke után Isten legelőször közeledett az emberiséghez! Megfogamzott Jessének áldást hozó gyökere, Áron kivirágzott vesszeje, Gedeon osodálatos győzelmi hir-

nöke, bezárult fejedelmi bimbó, bekerített virágos kert, folyton lángholó, de soha elnem égő rózsabokor, melyből oly szeliden hangzik: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás!”

Ő lett hajnalhasadása a világ váltásának, a föld felemelésének, az ég és föld egyesülésének, az örökké ragyogó és boldogító fénynek, amely mindenható Istenünk jóságából azóta körülveszi a lelki sötétség veszélyes homályában tévelygő és csüggedő embert.

Igaz ugyan, hogy a boldogságos Szűz titkai között ez a nagy kiváltság szinte a legmegfoghatatlanabb, melyről az ártatlanság lílioma csak legujabban történt lourdes-i megjelenésekor nyilatkozott, mindazonáltal már ősi időkben élt a hit a keresztény szivekben e titok iránt. Vitatkozás tárgya lehetett, sőt volt is a tudósok között, de a jámbor hívő jóleső boldogsággal érezte, hogy az Isten Anyja szeplőtelenül fogantatott. Hogy azonban mikor kezdődött és öltött testet e hit az egyes nemzeteknél, egész pontossággal megállapítani nem lehet. Tény az, hogy feltűnése óta soha el nem fojtva, soha vissza nem

szorítva, a hívő szivekben úgy, mint a tudósok elméjében az istentiszteletben éppúgy, mint a művészetben és irodalomban valóságos diadalmenetként haladt előre, míg végre IX. Pius pápa a méltán megillető magaslatra emelte.

Ennyit kell megjegyeznünk általában, mint katolikusoknak. De mint magyar katolikusoknak bizonyára nem lesz érdeknélküli időtöltés, ha összefoglaljuk és diszes keretbe öntjük azokat a hazai emlékeket, amelyek a szeplőtelen fogantatás tiszteletét illetőleg reánk maradtak.

Midőn szent István, hazánk első apostoli királya, Magyarországot Mária különös oltalmába ajánlotta, oly magot hintett el jó népe hű szívében, amely azóta folytonosan virágzik és még manapság is dusan termi gyümölcsét. Amióta a magyar nemzet Mária nemzete, a magyar ember Mária gyermeke lett, azóta a boldogságos Szűz iránt való gyöngédségnek és törhetetlen szeretetnek érzete a katolikus magyar népnek második természetévé, s igaz szívének szükségletévé nőtte ki magát. Buzgó őseink nemes szívének érzelve, élő hite és meggyőződéssel alapuló Mária-tisztelete csakhamar

Emlékbeszéd.

Irta*: Merker Márton dr.

Tekintetes Tanári Kar és Kedves Tanulóifjúság!

A magasztos bánat akkordjai zsongnak e teremben. Zenéjük megrendül szivemben, mikor rólad emlékezem Erzsébet, Magyarország nagyasszonya! Szép nyárutó volt, mikor földi életed letüntéről hirt vettünk.

A disharmonia, az a sötét bűn, melynek áldozata lettél, feloldódott abban a varázsban, amelyet az álomra hajló természettel rokon érzelmvilágod hintett.

Magyar szivünk sóvárgó zenéje: az ezüst nyárfa levele hullását sirató dal volt kedves nótád, az kísért utadon: az őszi rózsza bájával, a hervadó vadszőllő szinharmoniajával telt meg szépért, jóért hevülő lelked képzelet-

* És elmondta a kir. kath. főgimnáziumban a november 19-iki Erzsébet gyászünnepélyen.

világa: már élted rózsaidején, majd a pompázatos magasban, a — forró nyár perzselő szakán — és egy szép nyárutón beleolvadt velük lelked örökre . . .

Csonka volt-e életed, mert nem érzé a daltalan, szintelen tél dermesztő hidegét is? Töredék-e pályád? Töredék-e, egy rövid, három soros lírai dal?

Nem! Sőt ha nincs befejezve, úgy tán még harmonikusabb. Ime, mily könnyű megnyugodni a lét legnagyobb problémáján: az elmuláson! Nem kell hozzá egyéb, minthogy érzéssel, könnyezve végigolvastunk vagy végighallgattunk légyen egy-egy rövidke költeményt.

A dalok tündérkirálynőjének, a könnyek asszonyának emléknappa van ma.

Ha csak királynő lett volna, nem siratónok! A gyászoló lélek törvényeknek hódol: örök, egyetemes érvényű törvényeknek. A lélektan törvényei megtanítanak rá, hogy részvétellel csak oly csapásokkal szemben vi-

seltetünk, melyek minket is érhetnek; bánkodni csak azokkal az embertársainkkal tudunk, kiknek balsorsa minket is sujthat. Emberei mivoltunk közösségén alapulnak részvevő érzelmeink. S ó mélyen tisztelt tanári kar, s te kedves ifjúság, ti tudjátok, mily közel volt szivünkhöz megdicsőült királynénk!

Idézzük magunk elé alakját, hallgassuk meg szomorú történetét!

A gödöllői erdő tisztára söpört, széles utain büszke tartású karesu nő megy lassan, talpig fekete ruhában. Alakja fejedelmi, arczán az a szelid fenség honol, melyet mélyen érző szívének és fennenszárnyaló lelkének sok szenvedése rajzolt oda. Szelid borongó tekintetében a jóság fénye csillan meg, amint belevész az erdők sűrűjébe, vagy gyengéd részvétellel pihen meg egy leperdült hervadt levélen. Az őszi hangulathoz pompásan illik a sötét ruha s a magába vonuló lélek csendes töprengése, mely vigaszt keres a mult-

Megjelent a PÁZMÁNY KÉPES NAPTÁR AZ 1910. ÉVRE.

Kapható a Pázmány-sajtó könyvnyomdában Szatmáron. Ara 60 fillér. Tömeges megrendelésnél kedvezmény.

tettekben is kifejezést nyert. Már korán (szent László király törvényeinek értelmében) ünnepeket szenteltek a boldogságos Szűz születésének, istenanyaságának és mennybevitelének emlékére. Hogy azonban mikor ünnepelték meg külön az Ő szeplőtelen fogantatását is, erre nézve az időpontot biztosan tudni nem lehet.

Ily irányu legrégebb bizonyítékot az 1182-ik évi magyarországi naptár szolgáltat, amelyben a szeplőtelen fogantatás ünnepe már december hó 8-ára van beosztva, s amely naptár mint misekönyvhöz csatolt melléklet, jelenleg a Batthyány-könyvtárnak egyik legértékesebb műkincsét képezi. A következő század már történeli érteket is nyújt, amely szerint II. Endre magyar királynak sógora, Berthold meráni herceg és kalocsai érsek 1205-ben fogadalmat tesz e titoknak megünneplésére. Ettől az időtől számítva aztán mind tágabb és tágabb teret hódított magának az Ősi Pannónia termékeny talaján. Nemcsak a népet, a társadalomnak ezt az egyszerű elemét hatotta át Máriának eredeti büntől való mentessége, hanem egyházunk legkiválóbb férfiai is hőiesen sikra szálltak annak védelmezése végett.

Mint bátor terjesztőjét e tannak legelső hely illeti meg halhatatlan emlékü Pázmány Péterünket. Kenetteljes beszédeiben többször lángbuzgalommal hangoztatta annak igazságát. Egyebek közt így bölcselkedett hallgatói előtt: „Kétféleképpen szabadíthat meg engemet valaki a rabságtól: vagy megoltalmaz, hogy rabságba ne essem, vagy kivált rabságomból. Nagyasszonyunkat Krisztus váltása megoltalmazta, hogy rabságba ne essék; egyebet esés után szabadított meg!“ S e szavakat magyar népének szí-

véből, ősi hitéből merítette. Sőt prédikációkat is adott ki ily czimmel: „Mária tiszta Fogantatásáról szóló prédikációk.“ Jelzett művének utolsó előtti beszéde javarészen „a boldogságos Asszony tiszta fogantatásáról“ szól. „En is — ugymond egyik helyén — négy bizonyossággal erősítem mindenképen illendőnek és méltónak, hogy az Isten anyja eredendő bűn nélkül, szentül és tisztán fogantatnék.“ Első érvét az Isten Anyjának felséges állapotából, a másodikat az Isten Fiának tisztességéből, a harmadikat Krisztus Urunk fiai kötelességéből és a negyediket Nagyasszonyunk fogantatásának megünnepléséből következő alakjában, ok és okozati összefüggésként állította föl. Ez a prédikáció tehát már egymaga is fontos történeli bizonyíték a szeplőtelen fogantatás hitezikkeljének régibb eredete mellett.

Mivel pedig őseink sokat jelentő elv gyanánt hangoztatták, hogy egész ember csak „jó katolikus és jó magyar“ lehet, azért az egyházi szellemóriások mellett ott küzdöttek a világi tábornak legkimagaslóbb alakjai is — a szeplőtelen fogantatás zászlója alatt. Igen, az ő érzés és gondolkodásmódjuk fennen hirdeti az utókornak, hogy az ősi-magyar kebelnek egyik legszebb drágagyöngyét alkotta a szeplőtelen fogantatásról örökölt régi hit. Ebben a hitben őrizték legféltettebb kincsüket; ez volt királyi és fejedelmi adományleveleiknek nagy horderejű és keltező napja; ezzel a szokásos keltezéssel nyomták rá okmányaikra belső meggyőződésüknek elévülhetetlen bélyegét, egyéni jellegét. Ekkor volt csakugyan boldog a magyar; ekkor, amidőn a szél hadi zászlóin a szeplőtelen fogantatás képeit csókolgatta, s a

honfiak kardjának markolatát a szent olvasó diszítette. S hogy a dicsőség koronája nemzetünk fejéről le ne essék, a szeplőtelenül fogantatott hatalmas mennyei Királyné egyízben kézzel foghatólag keresztülvitte. Történt ugyanis, hogy a svéd hadak győzelmeik mámorában a legmerészebb hadi vállalatokba bocsátkoztak és így 1647-ben III. Ferdinánd magyar király ellen is háborút indítottak. A király látván az ellenség tulnyomó erejét, a szeplőtelen szűz hathatós pártfogásában keresett menedéket. Hogy pedig erre méltó lehessen, Bécs városának főterén egy magas márvány-oszlopot emeltetett; Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának felirataival és jeleivel ékesítette; azután a nagyon is gyönyörködtető oszlop tetejébe a szeplőtelen Szűz szobrát állíttatta, aki fején 12 csillagu koronával volt diszítve, lábaival a kígyó fejét tapossa, kezét pedig imára kulesolja. A felavatási ünnepélyen a király szent áldozása után leoldván kardját, a főoltár előtt térdre borult, s hangosan, az egész gyülekezet hallatára önmagát, családját és népét a Szeplőtelennek különös oltalmába ajánlotta fel. Ugyancsak az ő uralkodása alatt lett általánossá az az egyes helyen meghonosodott szép szokás, hogy hittudományi doktorokká csak azokat avatták fel, akik esküt tettek arra és erősen megígérték, hogy Máriának ezt a nagy kiváltságát mindenkor meg fogják védelmezni.

Mielőtt azonban egyetemre kerülne a magyar ifju, gondos kezek máris odatűzték keblére a boldogságos Szűz iránt való kegyeletteljes szeretetnek fakadó piros rózsáját. Ezek a gondos kezek pedig a magyar katolikus papságnak, különösen

ban és megnyugvást a jövőben. Soha szebb kép méltóbb keretben! S ez a fenséges gyászoló, ez a fejedelmi melázó Magyarország koronás királynője, kinek egész kedélyvilágát, lebilincselő megjelenését oly hiven adja vissza Jókai jellemezése; „Mosolygó fájdalom.“ Mély értelmű szavak! Egy másik művészet birodalmát varázsolják szemünk elé: a képzőművészetét. Ennek alakjai közt is találkozunk képzeletünk ezzel a magasztos nőalakokkal.

A nemtők, a nőalaknak képzelt géniuszok lehetnek ilyenek. De nem az antik mithologia nemtői: Ezek derűsek, pajzánok. A magyar géniusz szomorú, halovány. A magyar géniusz a haza jótévő nemtője: Erzsébet. A törvényhozás nevezte így s egy magyar főpap, az ország történetírója, az oltár előtt, a legszentebb helyen nyilatkozta ki, hogy a nemzet s az uralkodóház kibékítése az ő műve, az ő halhatatlan érdeme. Az évszázados gyűlölet felolvadt egy glóriás nő szeretetének melegén. Mint ifju, szépséges menyasszony tanulta nemzetünk történetét és szíve részvételt telt

meg a magyar nemzet iránt. Bűbajos sejtése az asszonyi szívnek! Tán egy titkos érzés sugta neki, hogy élete oly sötét, véres tragédiakkal lesz szomorú, mint nemzetünk élete volt és szíve megsugta neki, hogy vigasztólunk tőlünk fakadhat, kiknek minden emlékünknél egy sajnó fájdalom! Magyarul kezd tanulni, megismerkedik irodalmunkkal: könnyet ejt báró Eötvös József érzelmes dalain; elmélázik Jókai bűbajos regényein; idézi Vörösmarty költeményeit; Aranyon esudálja nyelvünk szűztisztaságát; Petőfiből érzi ki a magyar faj lobogó honszerelmét.

A magyarnak történelme, nyelve, irodalma ott élt Erzsébet lelkében; ő földünkkel, a drága hazai földdel is rokon akart lenni.

Fölkeresi felséges férje oldalán, magyarjaival együtt üli meg az ezredév leteltét a templomban, a munka idején, az országgyűlés hódolásokor. „Az érzelmeknek milyen zivatarja volt az — írja Mikszáth Kálmán — mely ellenállhatatlan erővel tört ki a törvényhozók szívéből, midőn a szónok a királyné

nevét említette. És ez a hófehér arc egyszer csak elkezd pirosodni. Mindig jobban és jobban. Egy percig tartott az egész. A szemekből, melyek úgy tudtak valaha mozogni, hogy egy szomorú országot vidítottak föl, egy könnyesebb buggyant ki, a király mellett újra ott ült a gyászbaborult királyné, a Mater Dolorosa.“

S az írók, az ötszáz velszi bárd, akik a multban nem siettek hozsannával adózni a föld hatalmának, parancsszóra, most a legendák diaskörével kezdték övezni felséges alakját. Már Kemény Zsigmond a föld egyik legnemesebb lényének nevezi; az a Kemény, kinek nőalakjain a végzet árnya borong, s Aranynak, a velszi bárdok írójának sírjára fohászát küldi Erzsébet királyné. A legendakör nem oszlik: kobzosai, hegedősei száma sereggé nő.

Nem a királynéről szólnak a költemények, hiszen nem tartott zászlós urakat, bandériumokat, mint az Árpád királynék: Gyöngyvér és Ildikó époszi alak, Gertrud

ILYÉS DÁNIEL
MŰBUTOR-ASZTALOS
SZATMÁR, Jósika-utca 7. szám.

Elvállalom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

a Jézus-társasági derék atyáknak felszentelt, áldó jobbja. Ők azok a lelkes hadvezérek, Krisztusnak vitéz katonái, akik fáradhatatlan, lankadatlan buzgósággal saját vezetésük alatt álló Mária-kongregációkat alakítottak és manapság is létesítenek. Ezek a magasztos czélú intézmények a magyar haza szép reményekre jogosító ifjúságának szívébe észrevétlenül belecsepegtetik Máriának, a szeplőtelennek szeretetét. A nevezett jámbor társulatoknak homlokzatán ott leng a kibontott zászló, melynek mindkét oldalán a Szeplőtelen képe megkapóan díszel. E hatalmas zászló alá soznak mindazon ifjak, kiknek elméjébe Mária neve, szívébe pedig Mária tisztelete mélyen be van vésve; ez alatt lesz a serdülő ifju Mária leventéjévé; itt esküszik örök hűséget a csodálatra méltó közös Anyának minden fogékony lélek, midőn — átszellemülve kezében a Rákóczi-szolosmával és a rózsafüzérrel kitér szívéből a szeretet lángja és ajkára e szavakat adja: „Szentséges Mária, Te szeplő nélkül fogantatott Szűz, én ma Téged anyámul választlak!“ (Folyt. köv.)

Péter József.

Ismeretterjesztő előadások.

A helybeli kath. legényegyesület dicséretreméltó buzgalommal elhatározta, hogy több vasárnapon ismeretterjesztő előadásokat fog tartani. Midőn az egyesület elnökének erre vonatkozó felhívását közöljük, magunk részéről is ajánljuk e szép törekvést a közönség figyelmébe. A felhívás a következőképp szól:

Kedves polgártársaink!

A szatmári kath. legényegyesület az általános műveltség terjesztésére, tagjainak erkölcsi és anyagi javára, több vasárnapon át

fenséges alakja a tragédia keretébe illik; Erzsébet alakját dalba foglaljuk, mondába öltöztetjük. Ő az egyedüli szent, kit minden vallásfelekezett megünnepel, kinek legendájában mindenki hisz.

* * *

Szomoru és oly magasztos ez a legenda. Szól egy bánatos királynéról, ki megy bujdosottnak hitt fia után, keresve keresi, zokogva szólítja. Feketeruhás alakja ott imbolyog az alkonyi ködben, a tegnapi rózsza helyén. Szívéből fölbúg költőjének dala, Heine-val együtt kérdi ő is:

„A rózsza mért oly halovány,
Szomoru és törött.
Mi dúl a zsenge ibolyán
A selymes fű között?”

A pacsirták a légben fenn
Búsan mért dallanak
S a gyógyfüvekből — édesem
Mért terjed hullaszag?”

ugy az egyesületi tagok, mint a nagyközönség számára ismeretterjesztő előadásokat tart.

Midőn Isten segítségével városunkban szokatlan ugyan és új, de régóta nélkülözött társadalmi munkára vállalkozunk, hisszük, hogy közönségünk meg fogja szeretni ezen előadásokat és nem fogja sajnálni az egyesületünkben eltöltött órákat, amelyeket a programunkon szereplő jó nevű tudós előadó urak, akik oly szívesen vállalták magukra az előadások tartását, számukra hasznosakká és kellemesekké fognak tenni.

Hiszük, hogy vállalkozásunkkal édes hazánknak, a kereszténységnek és városunk iparos társadalmának hasznos szolgálatot teszünk, azért teljes bizalommal kérjük a nagyközönségnek, mindenkinek a támogatását, ki szereti az iparos osztályt és ifjúságot, méltányolja és ápolni akarja azokat a nemes eszméket és szent törekvéseket, amelyek minket vállalt munkára egyesítenek.

Alább közöljük felolvasó estélyeink tárgysorozatát.

Az előadó urak fogadják ez uton is hála köszönetünket szíves vállalkozásukért, készségükért és önzetlenségükért!

Szatmár-Németi, 1909. nov. 28-án.

Kertész Pál

a kath. legényegyesület egyh. elnöke.

Az előadások sorozata a következő:

1. *Megnyitó előadás* (december 5-én). Tartja Bodnár Gáspár, az egyesület diszelnöke.
2. dr. *Wolkenberg* Alajos theol. tanár: Karácsony ünnepének jelentősége, annak behatása a családra és a társadalomra. (Decz. 19-én.)
3. *Hoffmann* József püspöki főlempi iskolai tanító: Az iparos a modern társadalomban.
4. dr. *Schöber* Emil főgimnáziumi tanár: A természettudományok köréből.
5. dr. *Uhl* Károly theologiai tanár: Az inkvizízióról.

A nap mogorván, komoran
Mért tűz a földre le,
S a föld, oh mondd, miért olyan,
Mint a sir éjjele.

Mért vagyok oly komor, beteg?
Minő igézet ért?
Szemembe könny mért rezeg,
Oh mért hagytál el, mért?”

A megszólított nem felel! Keresi meszezebb, országról-országra... Nem találja sehol. Elmegy a esodás, kékvizű tó partjára: daliás alakja rég eltűnt fiának, nemzetünk büszkesége nincs sehol. A könnyek asszonya nem nyugszik. Űzi az emlékezet, dal zsong a szívében; mesebeli elátkozott királyfiról, akit megválthatna. Keresi a magasban. Alpesi szikláról alpesi sziklára, szédítő oromról, hófödte oromra. Mindig magasabban; — és egy szeptemberi napon fönt a kéklő magasban végre megtalálta.

6. dr. *Kovács* Gyula tanítónőképzőintézet-i igazgató: A római katakombákról (vetített képekkel.)

7. *Székelly* Gyula segédlelkész: A polgári családról.

8. dr. *Bakkay* Kálmán főgimnáziumi tanár: A szociális kérdéstről.

9. dr. *Szücs* János segédlelkész: Az üzleti szellem szerepe a kisiparosok életében.

10. *Jaklovits* György tanítóképzőintézet-i tanár: Néprajzi előadás.

11. *Schwegler* Ferenc tanítóképzőintézet-i tanár: Természettudományi előadás.

12. dr. *Török* István kórházi orvos, tanár: Az egészségügy köréből.

13. *Gazdag* Lajos főgimnáziumi tanár: Társadalmi és irodalmi viszonyok a szabadságharcz leveretése után.

14. *Varjas* Endre tanítónőképzőintézet-i tanár: Közművelődésünk.

Az előadások f. évi december hó 5-én kezdődnek és karácsony és husvét ünnepének kivételével minden vasárnap d. u. 5 órakor tartatnak a kath. legényegyesület helyiségében (Werbőczy-uteza 8.) Szavalat-, zene- és ének-számok követik az előadásokat. A programot alkalomról-alkalomra a helyi lapokban közölni fogjuk.

Tagok számára belépti-díj nincs. Ülőhelyek minden egyes alkalomra külön-külön a 30 fillérért válthatók, állóhelyek nemtagoknak 20 fillérért.

Színház.

Kedden, november 23-án „Az erdészleány“ került színre az idényben először. Az est sikerének nagyrészét a *H. Balla Mariska* javára lehet írni, akinek Krisztina a legjobb szerepei közé tartozik.

Szardán Lehár Ferencnek a „Vig özvegy“ szerenéskezű komponistájának nálunk még nem ismert operettjét a „Három feleség“-et játszották. Bizony ez az operett továbbra is az ismeretlenség homályában maradhatott volna a szatmáriak előtt. A szövege teljesen értéktelen s a zenéjében is oly kevés a fülbe-mászó zeneszám, hogy előadás után önkénytelenül eszembe jutott a jó öreg Lauka Guszti, akinek egynémelyik novelláját a szerkesztő diákokkal volt kénytelen befejeztetni, mert az öreg nem küldte el a kézirat folytatását. A „Három feleség“ zenéjében nem lehet a világhírű Lehárra ráismerni s egynémelyik zeneszám után arra gondoltam, vajjon nem rejtezik-e mögötte a Lauka Guszti diákja.

A szereplők igyekezettel játszottak, különösen *H. Balla Mariska*, *Dénes Ella*, *Lugosy Irén* és *Inke*. A szép énekét *Burányinak* is megdicsérem, de már a játéka nagyon is tenoristás volt.

Csütörtökön ismét bemutató előadás volt. A „Hanka“ című orosz életkép került színre. A szerzője olyan éleslátással tárgyalja a témáját és oly elmésséggel és határozott vonásokkal rajzolja meg alakjait, amint nőiről kevés példát találunk. A darab alakjai a biztos ecsetkezeléssel festett, jellegzetes tanul-

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú Pyramisokat, Obeliszkákat, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

mányfejekre emlékeztetnek. Máskülönb a „Hanka“ nem felsőbb leányok épülése czéljából irt darab és nem is szabad leányoknak megnézniök, de nem is tendenciózusan frivol, illetve egyáltalán nem frivol, hanem az életet s különösen az életnek szennyos oldalát a maga valóságában feltüntető iránydarab.

Az előadásra nemcsak azt mondhatom, hogy az eddigi rövid szezonban a legjobb, hanem azt is, hogy egyenesen mintaszerű volt. Épen ezért a szokott rövidségemet félretéve részletesen írok a szereplőről.

Aitner Ilka játszott a női főszerepet. Kitűnő szereptudásáért s a szerep minden részletére kiterjedő gondos játékaért elismerést érdemel. — A legnagyobb dícséret illeti *Wirth Sárít* a társulat kedves megjelenésű naiváját, aki egy bakfisleány szerepében nemcsak ügyesen és otthonosan mozgott a színpadon, hanem oly mély tanulmányra valló, karakterisztikus és tökéletes alakítást produkált, amely bármely ismertnevű művésznőnek becsületére válnék. *Czakó Miczi* is nagyon kedvesen és temperamentusan játszott a nagyobbik leány szerepét. *Markovits Margit* a czimszerepet játszott s nem nagy, de nehéz szerepében sikeresen oldotta meg feladatát. Ennek az életerős, tenyeres talpas szobaleánynak a szerepe nem neki való ugyan, de művészetének dícséretére válik, hogy ezt a gondolatot előadás közben alig egyszer kétszer ébresztette fel bennem. *Gömöry Vilma* igen kellemesen, folyékonyan társalgott s szerepét kitűnően tudta. — *Sipos* a férfi főszerepben teljes elismerést érdemel. Közvetlen és biztos játéka általában nagyon tetszett. *Somogyi* néhány szavas, de azért nem jelentéktelen szerepében tökéletes volt. Hogy a szereplők teljes névsorát kimerítsem: *Szelényi Emilia* és *Róna Rózi* is hozzájárultak a sikerhez.

Pénteken a „Drótostót“ került színre zónaelőadásban. A szereplők közül *H. Balla Mariskát* ünnepelte különösen a közönség.

Szombaton a „Gésák“-ak játszották elég jó előadásban. *H. Balla Mariska*, *Dénes Ella*, *Lugosy Irén* és *Inke* sikerrel játszottak. Dénes Ellát szép énekéért külön dícséret illeti. Kissé feszélyezve írom meg, de mégis csak megírom, hogy Somogyinak egy, a kritikusokról rögtönzött, jó ízlésre nem valló kupléja nagy visszatetszést keltett. Annál izléstelenebb volt ez a kuplé, mert a többi lapok bírálataiból is úgy látom, hogy nagyon is méltányosan és elnézően bíráljuk a társulatot. A jót megdicsérrjük, a rosszról, ha csak lehet hallgatunk. Egyébként a kuplészó színész ur tanácsát én nem fogadom meg: nem mutatom meg a színpadon, hogy mit tudok, hanem csak innen mutatom meg, hogy Somogyi mit nem tudott. Nem tudta a szerepét s nagyon rá volt utalva a sugó jóindulatára, akit különben egy kupléban szintén kigunyolt. Egyébként a játéka ügyes volt.

Vasárnap „Az elvált asszony“-t, hétfőn a „Hivatalnok urak“-at, kedden a „Gésák“-at ismételték meg.

HIREK.

Fényes esküvő. Folyó hó 27-én d. e. 11 1/2 órakor vezette az Ur oltára elé riedhoffeni *Guggenberg* Miklós, megyés püspökünk unokaöccse, néhai riedhoffeni *Guggenberg* Miklós jószágkormányzónak és neje, szül. *Boromisza* Ilonának fia *schmerhoffi Timon* Mariskát, *schmerhoffi Timon* Béla egri főkapitányi uradalmi főmérnöknek és neje, szül. *mindszenti Erdély* Teréznek bájos leányát. A fiatal jegyesek a püspöki házi kápolnában esküdtek egymásnak örök hűséget. Házassági frigyükre dr. *Boromisza* Tibor megyés püspökünk adta főpásztori áldását. Az udvari pap-ság segédletével végzett szertartás után a főpásztor magas szárnyalásu megható atyai szózatot intézett a házaspárhoz. Az új kápolna, a művészet e remek alkotása, mely a püspök ur bőkezűségét hirdeti, ez alkalomra virágokkal és délszaki növényekkel volt izlésesen feldíszítve. A vőlegény részéről megjelentek: anyai nagybátyja, dr. *Boromisza* Tivadar ügyvéd, mint tanu és neje, szül. *nyustyaházi Viciány* Vilma kis leányukkal, *Iluci*-val. A menyasszony részéről tanuként szerepeltek a *schmerhoffi Timon* Ákos miniszteri tanácsos, egyetemi tanár és *mindszenti Erdély* Ferencz, Győr szab. kir. városának főmérnöke. Az esküvő után családi körben fényes ebéd következett, amely alatt a főpásztor üdvözölte szívének atyai jószágával és egész melegével a menyasszonyt, az örömszülőket és új rokonokat. Viszonzásul az ő nevükben *Timon* Ákos min. tanácsos és egyetemi tanár szólalt fel, aki beszédje folyamán elérzékenyedve adta át a menyasszonynak azt az áldást, mint értékes lelki ajándékot, amelyet neki, az akkor még kislányának, néhai nagyanyja a halála előtt e napra küldött a szónok által. A szeretet-lakoma után a vidéki rokonok részint még az nap, részint pedig másnap vissza utaztak.

Plébános beiktatás. Vasárnap d. e. féltíz órakor teljes assistentia mellett kezdődött *Veszprémy* Sándornak az új munkácsi plébánosnak ünnepélyes beiktatása. A jó Isten segítségül hívása után *Veszprémy* Sándor letette az esküt méltóságos *Hehelein* Károly praelátus kezébe, miután a kinevezési okmányt *Benkő* József ungi főesperes a hiveknek felolvasta. Azután méltóságos *Hehelein* Károly praelátus-kanonok megható szavak kíséretében adta át az új plébánosnak a templom kulcsait s a szent evangéliumok könyvét, mely után az új plébános a szószékre lépett s félórai gyönyörű beszédében, mellyel hivei lelkét egyaránt megindította, s megnyerte, elmondta, hogy mi je akar ő nyájának lenni. Beszéde után ugyancsak ő mutatta be a szentmise áldozatot. A szent mise után sokan siettek üdvözölni őt lakásán. Kedves dolog, hogy a plébános volt hivei közül, Nagysomkutról is eljöttek négyen az ő installációjára. 1 órakor volt az ebéd, mely alatt az ünnepelt plébános több felköszöntőt mondott. Először őméltósága *Boromisza* Tibor dr. püspök urra

majd a patronusra gróf *Schönborn Buchheim* Károlyra s az ő jelenlevő képviselőjére *Nedeczey* János dr. uradalmi kormányzó tanácsosra. Azután a vármegye és város közönségére, a lelkész kollegákra és utánna elérzékenyülve a szeretettől, mikor „szívének édes zöngéjét“ akarta kifejezni szavakban, *Hehelein* Károly praelátus-kanonok urat kérte, hogy éltessük. — Felköszöntőt mondott még *Nedeczey* János dr. urad. kormányzó kétszer, *Sütő* Kálmán ref. esperes, mélt. *Hehelein* Károly praelátus kanonok, *Böhner* Jákó főgimn. igazgató, *Sprencz* Miklós bárdházi plébános, *Váradly* Gyula dr. ügyvéd kétszer, *Csiesery* Zsigmond honvéd őrnagy, *Cseh* Lajos polgármester, *Benkő* József ungi főesperes, *Bihary* Ferencz főgimn. tanár, igazgató, *Hrehuss* Gyula igazgató, egyházi gondnok. Az ebéd 4 óra tájt ért véget. Jelen voltak: Méltóságos *Hehelein* Károly praelátus kanonok Szatmárról, *Benkő* József ungi főesperes, ungvári plébános, dr. *Nedeczey* János uradalmi kormányzó tanácsos, *Sütő* Kálmán ref. esperes, *Gulácsy* István alispán Beregszászból (az ünnepeltnek iskolatársa), *Nuszer* Lajos dr. igazgató főorvos, *Csiesery* Zsigmond honvéd őrnagy: *Cseh* Lajos polgármester, *Hrehusz* Gyula takarékpénztári igazgató, egyházigondnok, dr. *Váradly* Gyula ügyvéd, *Steller* Árpád dr. táblabíró, *Berzeviczy* Zsigmond ministeri titkár, a földmiv. miniszter. hegyv. kirendeltségének vezetője, *Böhner* Jákó főgimn. igazgató, *Papp* Imre főszolgabíró, *Sprencz* Miklós bárdházi plébános, *Szalay* Sándor esperes, *Simonyi* J. adótárnok, *Czobel* István Máv. állomásfőnök, *Lehóczky* Tivadar dr. ügyvéd, *Dergách* Nándor postafőnök, *Bihary* Ferencz int. igazgató, főgimn. tanár, dr. *Ratkovszki* Soma hittanár, *Orosz* József g. k. lelkész, *Harnyay* Jusztin, karnagy, *Biró* István áll. isk. igazgató, *Richter* Ágoston felsőkerepeczi lelkész. Ebéd közben az egyháztanács üdvözölte sürgönyileg őméltósága *Boromisza* Tibor dr. szatmári püspököt és a patronust. A távirat szövege: „Egyházunk plébánosául küldött kiváló férfiú beiktatása alkalmából mély hódolattal köszönti méltóságodat az egyháztanács.“ — A patronusnak küldött sürgöny szövege: „Egyházunk plébánosául adott kiváló férfiú beiktatása alkalmából mély hódolattal köszönti főméltóságodat a munkácsi egyháztanács.“

Előléptetett igazgató. A m. kir. pü. miniszter *Hoffmann* Hugót, a munkácsi dohánygyár aligazgatóját a VII. fiz. osztály 3. fokozatába dohánygyári igazgatóvá léptette elő.

Papszentelés. Megyés püspökünk e hó 25. és 26-án szentelte házi kápolnájában szerpappá, illetve áldozópappá *Gájásy* Alajost, aki mint alszerpap már eddig is Kálmádon volt kiegészítőként alkalmazva.

Hymen. A mult esütörtökön délután fél 5 órakor volt a munkácsi gk. templomban *Kossey* Tivadar tanulmányvégzett növendék-pap és *Azary* Emka esküvője, mely alkalomra nagyszámu előkelő közönség gyűlt össze, hogy az új párnak szerencsekívánatait kife-

Ékszer-üzlet és műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **őzv. Steiner Sámuelné utóda Grünhut Samu** cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a **Hám János-utcába, Dr. Vajay polgármester ur házába** (az új butorszóvetkezet mellé) **helyeztem át.**

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, cvikkereket, melyek orvosi rendelvényre vagy a nékfélre is kaphatók. Pecsétnyomók, gummibélyegzők, czimerek vésése, hímzőmunkák készítése, tűzáranyozás és ezüstözés bárminemű templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ókszor, óra, látszer, tájéktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését saját gépekkel gyárilag felszerelt üzletemben olesón, jól és gyorsan eszközölöm. Tört aranyat, ezüstöt, régiségeket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drágaköveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becsérelök nagy mennyiségben is. Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, maradtam teljes tisztelettel **Grünhut Samu** ékszerész Szatmár, Hám János-ut. Dr. Vajay-ház

Üzleti jelentés!

Tisztelettel hozom a n. érd. közönség szives tudomására, hogy a volt

SCHWARTZ TESTVÉREK

uri- és női- divatáru - üzletét

teljesen ujonnan berendezve, a következő czég alatt, ismert szolid alapon **megnyitottam** és tovább fogom vezetni.

Kész szolgálattal **SCHWARTZ B.** Deák-tér **Halm házi.**

jezze. Az esketési szertartást *Balogh Mihály* máramarosszigeti vikárius végezte *Orosz József* lelkész segédletével. Esküvő után özv. *Azary* Antalné urhölgy házában fényes lakoma volt. — *Daru Sándor* nagylázi gazdatiszt jegyet váltott *Sztaskó* Mariskával, *Sztaskó* János leányával Ungváron. — *Tassonyi* Ernő tatatóvárosi bányahatósági esküdt minap esküdt örök hűséget *Plotényi* Eugéniának, *Plotényi* Nándor nagylázi földbirtokos leányának. — *Lakatos* Mihály dr. nagybányai városi orvos vasárnap kelt egybe *Abrahám* Mariskával özv. *Abrahám* Endréné leányával Nagybányán. — *Ambrus* István tiszavárkonyi rk. kántortanító m. hó 24-én vezette oltárhoz *Resz* József kaplonyi vendéglős leányát, Valérkát. — *Hatfaludy* László máramarosi főszolgabíró leányát *Erzsikét* eljegyezte *Buchwald* Ödön földbirtokos. — *Kachelman* Viktor selmebányai ügyvéd eljegyezte *Hankisz* Blanka urhölgyet, szatmári állami iskolai tanítónőt. — *Tarcsinszky* Kázmér nagykarolyi pénzügyi számtiszt eljegyezte *Tóth* Ilonkát, az ottani gazdasági ismétlőiskola tanítónőjét. — *Botta* Mihály hetei földbirtokos g. k. lelkész Erdőszádán jegyet váltott *Brán* Dénes leányával Ilonával. — *Mánn* Gábor szamoslippói tanító jegyetváltott *Paksy* Ottilka borválaszúti postamesternővel. — *Pfeiffer* Jenő székesegyházi orgonista szombaton délután 5 órakor vezette oltárhoz *Papp* Gizella patóházi állami ovónőt, özv. *Nitsch* Józsefné leányát. Az esketési szertartást *Hámon* Róbert pápai kamarás, püspöki titkár végezte.

Tisztújítás. Szatmár-Németi szab. kir. város törvényhatósága december 6-án tartja meg az általános tisztújítást. A pályázati határidő tegnapelőtt járt le s az állásokra a közigazgatási tanácsosi álláson kívül, (melyre *Arokháty* Vilmos, *Ferencz* Ágoston, Dr. *Csomay* Aladár s *Benyovszky* Pál pályáztak), azok adták be kérvényüket, kik tisztüket eddig is viselték.

Primíció. November hó 30-án délelőtt 10 órakor mutatta be a Mindenhatónak a vallási róm. kath. plébániai templomban első szent miseáldozatát *Gájásy* Alajos kálmándi segédlelkész. A manuduktori tisztet dr. *Kovács* Gyula szemináriumi lelkiigazgató, teológiai tanár és tanítónőképző intézeti igazgató töltötte be, míg az ünnepi szónoklatot *Antal* Miklós ungvári főgimnáziumi tanár tartotta.

Gyász hírek. Gulácsi *Gulácsy* László fülöpösi földbirtokos 75 éves korában elhunyt. Halála a vármegye több előkelő családját borította gyászba. — *Harácsék* Vilmos ezég üzletvezetőjének. *Vass* Gyulának ifju felesége, *Hegedűs* Berta m. hó 24-én Nagybányán hirtelen elhunyt 22 éves korában. Csütörtökön délelőtt temették nagy részvét mellett. — *Tóthfalussy* József nagybányai polgár életének 52-ik, boldog házasságának 29-ik évében mult hó 23-án d. u. 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. — *Frankó* Tibor irlal-

masrendi tag, zágrábi algyógyyszerész mult hó 27-én, életének 21-ik, fogadalmának 2-ik évében tüdővészben elhalt. A boldogult városunkban működött mint gyógyszerészgyakornok, itt tette fogadalmát, ez év tavaszán lett elhelyezve.

Népszövetségi gyűlés. Mezőfényen vasárnap este igen sikerült gyűlése volt a népszövetségnek. Az iskola terme zsufolásig megtelt érdeklődőkkel. Lelkes megnyitót mondott *Moldován* Endre elnök, a legközelebbi multból vett példával igazolva az összehozást szükséges voltát helyi, akár pedig országos kérdésekben. Szép szavakkal emlékezett meg Magyarország *pátriarchájáról* az ősz, 80 éves *Zichy* Nándorról, a kit a gyűlés táviratilag is üdvözölt. Másodiknak beszélt tüzzel lelkesedéssel *Szentiványi* K. kegyesrendi tanár, gyönyörűen fejtegetve a kath. sajtó hivatását, horderejét, nem felejtve el megemlékezni arról, hogy bizony a kath. intelligencia részéről még ma sem látunk támogatást, ami pedig méltán megilletné, mint kath. érdekek egyedüli képviselőjét. 3-ik pontja *Baumgartner* János kispapja népszerű felolvasása volt a földmivelő népszövetségi viszonyáról. Nagyon talpraesetten fejtegette az okokat, melyek a keresztény földmivelő népet a népszövetséghez vonzák — utalják. Ezután *Henrich* János kereskedő szavalta el *Kálmán* Károly „Keresztények riadója” című költeményét kerekded ügyes előadásban, hatásosan. A szép szavakat általános tetszést aratott. 5-ik pontja *Pallman* Péter kegyesrendi tanár tartalmas szép beszéde volt, mely magával ragadta a hallgatóságot. A kath. eszmék e bátor harsogását méltán megillették a tapsok, melyek beszédét nem egyszer szakították félbe. A gyűlés utolsó pontja az elnöki zárszó volt.

A választójogért. Az Ipartestületek szövetsége az iparosság parlamenti befolyását megerősítő szervezkedésre hívja fel az ország ipartestületeit. A felhívás helybeli ipartestületekhez már megérkezett. Az iparosság érdekeinek védelmére a legalkalmasabb módnak az általános, egyenlő, községenkénti titkos választói jognak megvalósítását jelöli meg.

Kongregatioi ünnepély. A Női Mária-kongregatio december 8-án d. e. fél tizenegy órakor a zárda nagy termében a követmüssorral ünnepséget rendez. 1. Kaulich: O Santissima. — Előadja a Kongregatio ének-kara. 2. Longfellow: A szép legenda. Szavalja: Szentimrey Anna. 3. A Szent Szűz ünnepén. Irta és felolvassa: Fodor Jolán. 4. Várdy-Czobor: Regina coeli. Melodráma. Előadja: Tedesco Mária. Zongorán kíséri: Ivanovich Lujza. 5. Bach-Gounod: Ave Maria. — Zongorán játszik: Szlavik Hermin, Juhász Mária, Glosz Rajmunda, Molnár Mária.

Polgármesterek gyűlése. A rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete december 9-én tartja meg közgyű-

lését Ujpesten a városháza nagytermében *Szentpáli* István dr. polgármester elnöklése alatt. A gyűlés napirendjén szerepel a többi közt a városok háztartásának rendezése, a katonabeszállásolásra vonatkozó törvény revíziója, a városi alkalmazottak vasuti kzdvezménye, a városi tisztviselők nyugdíjügye stb.

Néppárti gyűlés. Hétfőn délelőtt a nagykarolyi Polgári Olvasókör helyiségeiben a nagykarolyi, mátészalkai, csengeri és erdődi járásokból 19 község katolikus közönsége képviselőiben 58 néppárti és népszövetségi kiküldött jelent meg értekezletre, melyen dr. *Szabó* Albert, a gyűlés összehívója ecsele a politikai helyzetet. A gyűlés elnökévé *Hrabovszky* István mérki plébánost választották meg. Rajta kívül beszéltek még *Rónai* István eszanalosi, *Lukács* Konstantin királydaróczyi gör. kath. plébános és *Haller* István, a népszövetség főtitkára. *Szabó* Albert indítványára táviratilag üdvözölték *Kossuth* Ferenczet, *Andrássy* Gyula grófot és *Zichy* Aladár grófot, mint az ujabban koaleált pártok vezéreit. A gyűlés után társas ebéd volt. E hirrel kapcsolatban közöljük, hogy Nagykarolyban a „Kossuth Ferencz”-párt a közel napokban megalakul.

Az ecsedi lép lecsapoló és szamosbalparti ármentesítő és belvízszabályozó társulat december 3-án a vármegyei székház nagytermében közgyűlést tart, melynek tárgysorozatában az elnökség s a választmány mandátumának lejártán folytán ezek választása is fel van véve. A közgyűlésre a tanács a város képviselőiben dr. *Vajay* Károly polgármestert küldte ki.

Tanügyi áthelyezések. A m. királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter *Csulyán* János felsőfalui állami elemi iskolai tanítót a csanádpalotai, *Dobrai* Elemér mezőkaszonyi állami elemi iskolai tanítót a hordói, *Kovács* Gábor avasfelsőfalui állami elemi iskolai tanítót a mezőkaszonyi, *Kovács* Ambrus és *Kovács* Ambrusné berkaszói állami elemi iskolai tanítót és tanítónőt az avasfelsőfalui, *Mátyás* Jenő felvinczi és *Mátyás* Jenőné, *Rácz* Aranka illyefalvi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a barkaszói, *Keller* Szeréna felsőgerebeni állami elemi iskolai tanítónőt a felsővereczhői állami elemi iskolához helyezte át.

Az üdvösség napjai Mezőteremen. Lélekemelő s országszerte is pártját ritkító esemény színhelye most Mezőterem. Ez évben üli ugyanis e község szép temploma felszentelésének 50-ik évfordulóját s ugyanez az évben lépett érdemes, aranymisés plébánosa mezőteremi plébánosságának 50-ik esztendőjébe. A testben ugyan már öreg, de lélekben még mindig ifju *Cziereizer* Alajos imé már egy félszázad óta szolgál Istennek Mezőteremen, 50 éve már, hogy ő e községnek mindene lett. Az ötven éves templomban ötven éven keresztül egy és ugyanazon ember hirdette szent meggyőződéssel az Isten igéjét,

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA” keverék czégem különlegessége. 1 klgr. 4.40 korona. Villany erővel pörkölve.

Akigazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,
az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

■ (Keresztes András-féle ház), ■

aki dűsan felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákát nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kikészítette, s akinek áruí osinesség dolgában is pártját ritkítja. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

egy és ugyanazon pap imádkozott mindig buzgón, lelke mélyéből az ő szeretett hiveiért s most hosszú ötven év után hűséges munka után megülheti aranymenyegzőjét a félszázados templommal. Ha már egy közönséges, egyszerű szolgálta is, aki hosszú időn át szolgál egy urnál dícséretet és elismerést érdemel, mennyivel inkább méltó a dícséretre, az elismerésre Czireizer plébános szolgálata, aki félszázadon át szolgált egy helyen egy és ugyanazon hűséggel, odaadással és buzgósággal szintén egy urnak, az urak Urának. Hűséges sáfárja volt ő mindig Urának, legfőbb gondját az ő hivei, azoknak lelkiüdvössége képezte. Maga az Isten tesz erről tanúságot, mikor oly sokáig hagyja őt mezőteremi hiveinek élén, mintha ezzel is azt akarná bizonyítani a legfőbb Pásztor, hogy mezőteremi hivek jó kezekben vannak, hűségesebb gondosabb lelkipásztort nem kapnának már. Igen jó kezekben vannak s mezőteremi hivek, érezték ők ezt ötven éven keresztül számtalanszor, de érezték különösen most, mikor lelkiatyjok e községnek e jubiláris évében Missiót tartatott, ugyancsak hiveinek lelki üdvösségére. Hálát kell adni Istennek, mondta az ősz plébános, azért a sok jóért amit tőle 50 éven keresztül nyertünk; meg kell kérlelni Jézusunkat azért a sok megbántásért, amelyeket tőlünk 50 év alatt elezenvedett s e kettős cél elérésére nem ismert jobb eszközt a missiónál. Epedve várták a hivek a missió kezdetét. Végre nov. 21-én fölvirradt a boldog nap s a jó Isten elvezérelte hozzánk P. Pécsy Arnold S. J. atyát a missió megtartására. A missió rendes lefolyása és örvedetes eredménye a missiót vezető pátert dícséri. Zsuffolásig telt meg a különben eléggé tágas templom minden alkalommal s könnyes szemmel, igazi bűnbánó lélekkel hallgatták ahivek a jó páter szívet-lelket megrendítő szavait. A szent gyónáshoz és áldozáshoz ezer ember járult. A missió végén a képviselőtestület s az iskolaszék hálás köszönetet mondott P. Pécsynek fáradozáért, nemkülönbön megköszönte a plébánosnak atyai jószágát s hogy igazi becsülésöknek adjanak kifejezést a hivek, lovas bandériummal kísérték ki a missió pátert az állomáshoz s meghatva bucsuztak el tőle. A jó Isten áldása kísérelje életének minden utain a jó Pécsyt, adjon szavainak oly hatást máshol is, mint amilyent elértek azok közöttünk s legyen végül sok fáradságáért az Ur az ő igen nagy jutalma.

Népszövetségi értekezlet Jánkon.

A kath. Népszövetség helyi szervezete igen sikerült értekezletet tartott mult hó 28-án vasárnap délután a rk. iskola termében. *Trsík* Lajos lelkész, helyigazgató az ilyen összejövetelek célját, szükségességét fejtegette megnyitó beszédében, majd a szeretet és ragaszkodás hangján emlékezett meg a magyar katolikusok ősz vezérééről, gróf *Zichy* Nándorról méltatva az ő hervadhatlan érdemeit. *Thegze* György gk. lelkész vallásunk ama két ellenségére mutatott rá t. i. a szabadkőművességre és a szociáldemokráciára, melyekkel szemben okvetlenül szövetkeznünk kell. *Duchnovszky* Károly kántor-tanító az analfabéták oktatásáról beszélt, buzdítva az illetőket az általa rendezendő ilyen tanfolyamban való részvételre. Végül a helyi igazgató a Népszövetség mellett való kitartásra buzdított.

Polgári iskola. A vallás s közoktatásügyi miniszter értesítette Dr. *Vajay* polgármestert, hogy az 1910. évben szervezendő polgári iskolák közzé a szatmárit is fölvette.

Pártgyűlés. *Luby* Géza orsz. gyűl. képviselő a vármegyei függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottságának tagjait e hó 8-án d. e. 10 órakor a szatmári iparos körben tartandó gyűlésre ez uton is meghívja.

Tanítók helyettesítése. A vallás s közoktatásügyi m. kir. miniszternek rendelete alapján felhívom a vármegye területén lakó mindazon okleveles tanítókat és tanító-nőket, akik az 1910. évben alkalomadtával állami elemi iskoláknál helyettesítést elvállalni hajlandók, hogy erre nézve legkésőbb folyó évi december hó 10-ig e kir. tanfelügyelőségnek levélben nyilatkozzanak, csatolván tanképesítő oklevelüknek, valamint egyéb krpzetségüket igazoló igazoló odmányaiknak és netalán a tanítói pályán már folytatott működésüket igazoló bizonyítványaik eredetiét vagy kir. közjegyző által hitelesített másolatát és közölvén állandó lakhelyüket (az utca és házzám megjelölésével) ahol az esetleges megbízás őket megtalálhatja. Terjeszkedjenek ki családi állapotukra és említék fel a netalán méltányolást érdemlő egyéb körülményeiket, hogy ezen adatok alapján pontos nyilvántartásuk eszközölhető legyen. Az okmányok nyilvántartásba vétel után kinek-kinek vissza fognak küldetni. A lakászim (utca, házzám) pontos közlése már ezért is szükséges. Megjegyzem, hogy azoknak, akik nyilvántartásba vétel céljából már a mult alkalommal bemutaták okmányukat, csupán jelentkezniük kell levélileg, hogy a helyettesítés iránti hajlandóságukat az 1910. évre is fentartjuk; okmányok azonban ezektől ezuttal nem kívántatnak, illetve ezek csupán az 1908—909. tanév folyamán netalán teljesített helyettesítésről kapott bizonyítványukat küldjék be. Aki jelentkezését a jövő évre megújítani eltuulasztja, olybá fog tekintetni, mint aki helyettesíteni nem hajlandó s így a nyilvántartásból egyszerűen kihagyatik. Szatmár-Németi, 1909. november hó 10-én. *Bodnár* György, kir. tanfelügyelő,

Nagy Gábor szőlőnagybirtokos Kóly (Biharmegye) annyi köszönd és elismerő levelet kapott az utóbbi időben a világhírű *Delaware* szőlőjét és borát illetőleg, hogy egész bizonyos miszerint szőlőgazdánk rövid időn belül mindent el fognak követni, hogy a „*Delaware*“ szőlőkben ne hiányozzék. Oly sok előnye van e kitűnő szőlőnek és bornak, hogy kötelességet vélünk teljesíteni, midőn t. olvasóinknak ajánljuk, hogy hozzásák meg *Nagy* Gábor, Kóly (Biharmegye) képes árjegyzékét, mely különben is minden kit érdeklő, igen hasznos tartalmu könyv és ingyen küldi mindenkinek.

CSALÁDI KÖR.

Egy anyának könnyei.

Irta: **Bodnár Gáspár.**

I.

Valahol olvastam, hogy a jó Isten a teremtés után, mielőtt e földről visszazállott volna égi trónjára, még három vízcseppel ajándékozta volna meg az embert.

Azóta: e vízcseppek egyikéből hull a földre a harmat, az áldó eső. A másikából bugyog elő az üdítő és gyógyító forrás és a harmadik?

Meg-megjelenik a szenvedő, bubánatba merült, a bánkódó ember szemeiben a köny alakjában

Oh a köny . . . a köny! — mondja szépen egyik híres író — valóban csakis Isten adománya lehet!

De különösen az anya könyei, melyek a szülei kebelétől leszakadt, s tüzhelyétől messze távozott gyermekért hullanak . . . ezeknek oly bámulatos erejük van, hogy legyőzik a távolságot, tiszteletet és félelmet keltenek még a gonoszok megkérgesedett szívében is, és visszahozzák az eltévedettet abban az utolsó pillanatban is, mikor a törvények ereje a rablánczok kényszere sem tud hatni a megvakult lélekre.

Ismeritek e szíves olvasók sz. *Monika* könyeit?

Ugy-e? hányan vagytok, a kik nem ismeritek?

No, üljetek a kandallóhoz szépen, esőndesen és hallgassátok ezen könyeknek történetét.

Egy anyát fogok nektek bemutatni, a kit ma már ismer az egész világ. Egy anyának történetét beszélem el, a kinek élete, szívének minden dobbanása össze van forrva fiával. Avval a fiúval, aki rossz volt, aki eltévedett . . . aki messze messze távozott a jó Istentől és a kit édes anyja könye, könye közt rebegett imája nemesak visszahozott szerető meleg kebelére, de szent valásunk legszebb csillagává tette, hogy életének és művének fényét hosszú századok óta bámulja a világ,

Igen, olvassátok ez anyának történetét hétről-hétre, napról-napra, mikor úgy összegyűltök téli estéken a jó meleg szobában. A mai korban úgy is oly sok könyv, ujság kerül kezetekbe, melyeknek lapjairól semmi vigasztalást, semmi reményt nem nyerhettek. A sötét bűnök, gyilkosságok, reménytelen szerelmi kalandok világába vezetnek írónk benneteket, gyermekeiteket, serdülő leányaitokat. Ime, én egy anyának egyszerű történetét beszélem el nektek, kinek életében oly sokszor ismertek majd magatokra keresztény anyák, megtévedett gyermekek olvassátok!

II.

A gyermekkor.

Krisztus születése után 332. esztendőben született az az anya, a kinek történetét elbeszélem.

Szülei elég vagyonosok valának és buzgó keresztények. Édes anyja a lehető legnagyobb szeretettel és gondossággal esüggött a kis leányka nevelésén, és szerencséje volt a családnak, hogy volt egy öreg cselédjük . . . a dada . . . aki egykor a leányka édes apját is karjain hordozta.

Ez hű cseléd odaadó önfeláldozással szolgálta a családot. Megbízható és okos teremtes lévén, nem kevés befolyással volt a fejledező gyermek egész jövőjére.

A kis *Monika* kedves virága lett a háznak, a kit mindenki szeretett, mert nagyon szeretetre méltó is vala.

Alig serdült még és már is kimondhatatlanul szeretett a templomba járni. Sokszor észrevétlenül osont ki. Sietett a közeli templomba s ott egy magányos szögletben kezeit összetéve, szemeit szerényen lesütve — imádkozott.

Bizony ezért *Monika* nem egyszer dorgálást, sőt verést is kapott . . .

Aztán csak kérlelte szüleit, meg az öreg dadát is és inkább otthon imádkozott.

Mikor az ebéd ideje elérkezett és a család asztalánál ült, nem egyszer észrevették, a szülei, hogy *Monika* kenyerének vagy ételének egy részét kötényébe rejti. Aztán kiment a ház elé és sokáig ott ügylgett . . .

Erre is csakhamar rájöttek. *Monika* az ő koldusait várta, kiknek aztán elosztogatta a magától elvont ételeket.

Igy növekedett Monika a szülei házában . . . egész tizenhatéves koráig, mikor szép viruló hajadonná lett, a kinek erényeit és szépségét mindenki csudálta.

Pedig ő sohasem ruházkodott fényesen. Utálta, megvetette a fényűzést. A piperénél többre becsülte — mondja róla életirója — a fehér, egyszerű bő ruházatot, minden rojt paszománt nélkül . . .

III.

A menyasszony.

A leányok oly hamar nőnek. Alig veszik észre, mikor elérkezik idejük arra, hogy Istentől nyert szép hivatásukat betöltsék: férjhez menjenek.

Monika szülei is elérkezettnek látták az időt arra, hogy leányuk jövőjére gondoljanak.

Pedig a lány nem óhajtott férjhez menni. Ő jobban vágyódott a esőndes életre . . . lelkének tisztaságát Krisztusnak felajánlani.

De szülei másképpen gondolkodtak és ő engedelmeskedett nekik.

Nőül kérték

És ki kérte?

Egy. Patriczius nevű tekintélyes, de még pogány férfi, kinek egész jellemével meg kell ismerkednünk.

Mondottam, hogy Patriczius pogány volt, tehát egész más életű és gondolkodású, mint a gyöngéd lelkű, finom érzésű Monika. Azon kívül oly hirtelen haragra lobbanó, szenvedélyes, sőt dühöngő, hogy környezete félt tőle.

Mikor megtudták, hogy ez a kedves lény, Monika Patricziusnak menyasszonya, mindenki részvételt volt a leány sorsa iránt.

De hát a szülők miképpen gondolkodtak! Hiszen ők keresztények voltak. Volt szívük tehát ezt az ártatlan teremtetést ily férfi hűségére bízni? Vagy talán szándékosan martírrá akarták tenni?

Ha a szülők mindezt, meggondoljuk — írja Bougaud, mikre a hit, vagy ennek hijján az ész, a tapasztalás vagy legalább a szív megtaníthatta volna őket, megremegtek és valószínűleg visszavonultak volna e házasságtól. De én nem tudok esetet, melyben a szülők oly könnyen elhagynák magukat vakítottatni, mint mikor arról van szó, hogy leányaikat férjhez adják.

Hát Monika?

Monika nem ismerte a férfiakat és nem az életet, melybe lépnie kellett.

Ellenszenvet érezhetett jegyese iránt, meg is tette kifogásait, de egyebet nem tehetett.

A szülők magukat, meg leányukat is biztatták.

— Heves, hirtelen, de jó szíve van. Könnyelmű életet folytatott, de már nem fiatal, — vad tüze már kialudt, azonfelül nemes vérből, régi családból való, udvarias, lovagias — mi kell egyéb?

Monika imádkozott és oda ment az oltárhoz, hogy a holtomiglant elrebegeje.

— Oh ki mondja meg — így kiállt fel egy régi író, hogy mi volt e szent ifjú nő, mikor ott az oltár számolyánál állt, hogy letegye a szent esküt, melylyel életét lekötötte? Mily szemérem, lelkének mily szépsége tündökölt vonásain! Ezt leírni nem lehet — mindezt látni kellett volna (Bougaud — Ruschek, szent Monika élete 68. l.)

Vajjon megcsillant szemében a köny? Az a köny, melynek értéke az anya szemében oly kimondhatatlan hatalmas lesz. (Folytatjuk.)

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

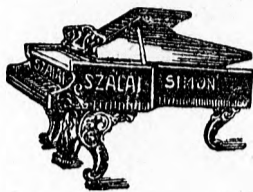
Legolesőbb bevásárlási forrás!

Mindennemű zseb, fali és ébresztő órákban, arany és ezüst ékszerekben, valamint szemüvegek és china-ezüst árukban

SZABÓ GUSZTÁV

óras-, ékszerész- és látszerész-üzletében

Szatmár, Attila-utca.

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
hangszer és zongora-
készítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14
Guttman-palota.

Dr. Steinfeld Géza

GYAKORLÓ ORVOS.

Rendel: d. e. 9—10-ig, d. u. 2—4-ig
Petőfi-utca 19. szám, Dr. Antal ügyvéd
ur házában.

A berei határban 5 hold
kitünő szőlőnekvaló és 80
cm. mélyen felforgatott föld

ELADÓ.

Értekezhetni: Becsky Gy.
csomaközi körjegyzővel.

Valek és Rajz

angol és francia különleges-
ségű czipészek, hol saját ké-
szítményü kész czipők is kap-
hatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Eötvös-utca 2.

(Heinrich-palota.)

Gál Jenő mérnök irodáját Szatmá-
ron, Batthyány-utca 15. sz., Pál János
házába helyezte át. Telefon-szám 189

TÖRLEY
PEZSGŐ

A Nagy Gábor-féle
DELAWARE szőlő faj

az egyedüli, melynek termeléséhez semmi-féle tudomány vagy gyakorlat nem kell, még az is elbánik vele, a ki soha szőlőtvet nem kezelt. Minden szállitmányhoz utasítás mellékeltek ingyen és ebből kinézheti mindenki, hogy miként ültesse el, kezelése pedig metszés, kapálás és felkötésből áll, más dolog nincs vele, mert ezt oltani, permetezni, kénprozni nem kell, nem árt ennek a filokszerá és bimbója, vesszője félben soha el nem fagy. Holdanként átlag 35 hektolitert terem s egy bimbójából 3—4 fürt fejlődik. Valódi bőtermő legnemesebb faj ez, melyet azonban nem szabad összetéveszteni más ugyanily név alatt forgalomba hozott hitvány fajjal, ügyelni kell arra, hogy Nagy Gábor-féle fajt kapjunk, mert csak ez a valódi. A valódi Nagy Gábor-féle DELAWARE-szőlő olyan bort ad, mint az asszu, édes és erős, igen kellemes zamatu és kétszer annyiért kél el, mint más borok. Kóstolónak egy üveggel bárkinek küldök 1 koronáért. A DELAWARE-szőlő bővebb leírását, termésének királyi körjegyzővel hitelesített eredeti fénykép-felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, aki velem czimét tudatja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulságos tartalmu árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról, lu-gasztetésről is ad részletes, helyes utba-igazításokat. NAGY GÁBOR szőlő-nagybirtokos KÖLY, posta, távirtda és távbeszélő állomás. Levelés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy

Szatmáron, Mailáth-utca 3. sz. a.

részodrony-ágybetét (matrác)

jutányos árban gyorsan és pontosan készíttetnek.

Szives pártfogást kért

kiváló tisztelettel

Csécsey Ferencz Mailáth-utca 3.

ROPS

**biztonsági
gyorsfőző.**

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik!

Szesz ki nem folyhat!

Szeszfogyasztásban igen takarékos!

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkekkel árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzáunk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

„ROPS“ Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/67.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palack saját töltésű bor Hungaria gyöngye cím alatt 50 krajczár.

Kovács Gyula temetkezési intézete

Szatmár, Kazinczy-utca 15. sz. alatt

(volt Vajay-házban) **megnyit**, szemben a református gimnáziummal. — A legmagasabb igényeknek megfelelő temetéseket a legjutányosabb ár mellett eszközöl helyben és vidéken. Temetkezési társulatoknak kedvezményt nyújt.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a karácsonyi vásár!

Óriási választék ajándékokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazarban

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: **játék, emléktárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca, díszműáruk, pénztárczák, zsebkések, aczélevő-eszközök, fonografok és gramofonok** és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények **valódi ezüst platirozással**, u. m.: tintatartók, díszórák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban mindennemű díszáruk. — **A legszolidabb szabott árak**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„Szatmári Bazar“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

Nyavajatórés

Ki nyavajatórés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. **Hattyu gyógyszerár** által **Majna-Frankfurt.**

?! MIT ÁRUL! ?

Klár Andor, Debreczen

ÁRUOSZTÁLY:

*Szenet,
Meszet,
Mütrágyát,
Nyersolajat,
Gépolajat.*

MŰSZAKI OSZTÁLY:

*Modern
malomberendezéseket,
Gőzgéptelepeket,
Diesel-Nyersolajmotorokat,
Gazdasági gépeket.*

BANKOSZTÁLY:

Kieszközöl törlesztéses kölcsönöket, elad és vesz föld- és erdőbirtokokat, lebonyolít parcellázásokat és mindenféle bankügyletet.

Legjobb összeköttetés.

Szombathelyi iparkiállításán: elismerő oklevéllel kitüntetve.

Soproni kamarakerület iparkiállításán: ezüstéremmel kitüntetve.

HARKÁNYI EDE

**SZOBRÁSZ- ÉS
KŐFARAGÓ-MESTER**

KŐIPAR-GYÁRA.

Vállal:

Síremlékek, sírkeresztek, sírboltok (kripta), Mausoleumok, utszéli keresztek és szent szobrok, ol-tárok, szószékek, keresztes kutak, szentelt víztartók, épület és minden

e szakmába vágó munkák különféle, kiváló bel- és külföldi legjobb minőségű anyagokból való szakszerű, pontos és tetszés szerinti stílusban való elkészítését, ugyisint falak műmárvánnyal való burkolását.

Gyártelep: SZATMÁR-NÉMETI. (A m. kir. dohánybevaltóval szemben.)

PAPP IMRE, SZATMÁR

épület- és műbutor-asztalos, Mátyás király-utca 32. szám.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

ÉPÜLET ÉS BUTOR

ASZTALOS-MŰHELYÉT

a m. t. megrendelő közönség szíves figyelmébe.

Tartós munka, pontos és szolid kiszolgálás.